

Nové požadavky na řízení výzkumu a vývoje

Motto: *Výzkum a vývoj patří k nejobtížněji
řiditelným sférám lidské činnosti vůbec.
Přesto - a možná právě proto - je třeba,
aby i ony byly spravovány.*

Vládou České republiky byla podpora výzkumu a vývoje deklarována jako jedna z jejích priorit. V roce 2000 přijala vláda ČR Národní politiku výzkumu a vývoje. V roce 2001 proběhnu práce na stanovení priorit orientovaného výzkumu a vývoje, tj. té části výzkumu a vývoje, která je svazována s uspokojováním potřeb občanů, národního hospodářství a společnosti. Připravován je nový zákon o výzkumu a vývoji a zákon o veřejných výzkumných institucích.

Připravované, zejména legislativní úpravy, mající přinést i změny v dosavadním způsobu řízení výzkumu a vývoje a jejich dodržování, budou vyžadovat kvalifikovanou správu, kvalifikované odborníky v managementu výzkumu a vývoje, jakož i profesní participaci na řízení této oblasti.

Na tyto aktivity musí v oboru působnosti rezortu obrany reagovat především řídící odborníci v oblasti obranného výzkumu a vývoje, ale i manažerské okolí. Jejich úsilí by mělo být zaměřeno zejména na relevantní aplikace a prosazování specifik.

Současná správní úprava oblasti výzkumu a vývoje

1.1. Základní právní předpisy a dokumenty, upravující oblast výzkumu a vývoje:

- Zákon č. 300/1992 Sb., o státní podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů
- Národní politika výzkumu a vývoje České republiky (příloha č. 1 usnesení vlády ze dne 5.1.2000 č. 16)
- Usnesení vlády ze dne 10.5.2000 č. 460, o organizačním zajištění výkonu státní správy ve výzkumu a vývoji a návrhu zákona o veřejných výzkumných institucích a o postupu přípravy těchto návrhů zákonů
- Nařízení vlády č. 88 Sb., ze dne 31.1.2001, o podmínkách účelového financování výzkumu a vývoje a předání údajů do centrální evidence projektů financovaných ze státního rozpočtu
- Pravidla hodnocení výzkumných záměrů a výsledků organizací pro poskytování institucionální podpory výzkumu a vývoje (příloha usnesení vlády ze dne 22. 4.1998 č. 281)
- Současný stav zajištění výkonu státní správy ve výzkumu a vývoji v České republice (příloha III.5. materiálu k usnesení vlády ze dne 10.5.2000 č. 460).

1.2. Nejdůležitější právní předpisy České republiky vztahující se k výzkumu a vývoji:

1. Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
3. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 227/2000 Sb.
4. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
6. Zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře
7. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 101/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 210/2000 Sb.
9. Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
12. Zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů
13. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
14. Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Obranný výzkum a vývoj jako subkategorie výzkumu a vývoje, upravovaná právními předpisy uvedenými v části 1.1 je definovaná v Národní politice výzkumu a vývoje České republiky jako: Obranný výzkum a vývoj zahrnuje všechny aktivity výzkumu a vývoje, podnikané především z důvodů obrany bez ohledu na jejich obsah nebo druhotné civilní využití.

Na obranný výzkum a vývoj se tedy vztahují veškerá legislativní opatření uvedená v právních předpisech pro oblast výzkumu a vývoje, pokud v nich nejsou uvedeny pro obranný výzkum a vývoj výjimky z plnění.

Na oblast obranného výzkumu a vývoje se taktéž vztahují relevantní ustanovení z právních předpisů uvedených v části 1.2., pokud v nich nejsou uvedeny výjimky pro oblast výzkumu a vývoje.

Současný systém podpory oblasti výzkumu a vývoje

Současný mechanismus, kterým jsou navrhovány a uvolňovány finanční prostředky na podporu výzkumu a vývoje (včetně obranného výzkumu a vývoje), zahrnuje etapy

od přípravného stadia státního rozpočtu pro oblast výzkumu a vývoje, přes návrhy správců jednotlivých rozpočtových kapitol (včetně MO), až po schválení rozpočtu parlamentem. Při vytváření rozpočtu na výzkum a vývoj hraje významnou roli Rada vlády ČR pro výzkum a vývoj a při definování výše rozpočtu pak Ministerstvo financí ČR. Po schválení státního rozpočtu parlamentem potom ministerstvo financí přiděluje finanční prostředky na oblast výzkumu a vývoje jednotlivým správcům rozpočtových kapitol jako závazné ukazatele státního rozpočtu.

Státní podpora výzkumu a vývoje je realizována dvěma formami:

a) účelovým financováním projektů výzkumu a vývoje:

- grantových projektů
- programových projektů
- projektů pro státní správu

Pro oblast obranného výzkumu a vývoje je charakteristická účelová podpora projektů pro státní správu, tj. projektů, kde státní správa určuje parametry jejich výsledků. Jelikož jediným uživatelem je stát, vyhlašuje se veřejná soutěž podle zákona č. 199/1994 Sb.

Účelové finanční prostředky poskytují správci kapitol státního rozpočtu dvěma způsoby:

- dotacemi
- půjčkami

Pro oblast obranného výzkumu a vývoje je příznačnější forma dotací právnickým a fyzickým osobám a financování činnosti příspěvkových a rozpočtových organizací u projektů obranného výzkumu a vývoje, jejichž výsledky jsou určeny pro potřebu orgánů státní správy.

b) Institucionálním financováním výzkumných organizací zřízených zákonem ústředními orgány.

V oblasti obranného výzkumu a vývoje to znamená podporu příspěvkových a rozpočtových organizací zabývajících se výzkumem a vývojem (VVŠ, VTÚ a další organizace), poskytovanou na základě hodnocení výsledků činnosti těchto organizací. Organizace jsou hodnoceny zřizovateli a Radou vlády ČR pro výzkum a vývoj.

Návrhy jednotlivých rozpočtových kapitol pro oblast výzkumu a vývoje se pro rozpočtový rok zpracovávají v kalendářním roce zpravidla v březnu až červenci a přidělené prostředky jsou uvolňovány v březnu až červnu v roce, pro který byly rozpočtovány.

Návrhy rozdělení prostředků na podporu výzkumu a vývoje jednotlivých rozpočtových kapitol (včetně obranného výzkumu a vývoje pro MO) vypracovává Rada vlády ČR pro výzkum a vývoj na základě posouzení podkladů od správců rozpočtových kapitol. Podklady zahrnují požadavky rezortů na účelovou podporu programů a projektů a institucionální podporu výzkumných záměrů a činnost výzkumných a vývojových organizací. Rada vlády ČR pro výzkum a vývoj posuzuje požadavky rezortů a porovnává je s možnostmi státního rozpočtu na rozpočtový rok. Po projednání se správci rozpočtových kapitol je sestavován návrh rozpočtu za výzkum a vývoj, který splňuje uznané požadavky rezortů a je realizovatelný z hlediska státního rozpočtu jako

celku. Návrh vypracovaný Radou vlády ČR pro výzkum a vývoje je předložen vládě a následně prostřednictvím ministerstva financí je zahrnut do návrhu státního rozpočtu ČR, který je předkládán parlamentu k projednání a ke konečnému schválení.

V souvislosti se státní podporou výzkumu a vývoje je nutné uvést klíčový požadavek Evropské unie (článek 130 o Evropské unii), kterým je prosazování adekvátní národní politiky výzkumu a vývoje u každého státu. Národní politika výzkumu a vývoje České republiky mimo jiné uvádí, že ČR, jako středně velká evropská země, bez významnějších přírodních zdrojů, usilující o přijetí do EU, musí svoji prosperitu zakládat především na rychlém a efektivním získávání nových poznatků a na jejich uplatnění v nových výrobcích, technologických službách. Reálná politika však pochází z rozboru disponibilních zdrojů. Cíle národní politiky výzkumu a vývoje ČR vycházejí taktéž ze závazku vlády ČR postupně do roku 2002 zvýšit státní podporu výzkumu a vývoje na 0,7 % HDP po konkrétních, předem stanovených krocích.

- v roce 2000 na 0,6 % HDP
- v roce 2001 na 0,65 % HDP
- v roce 2002 na 0,7 % HDP

s tím, že další vývoj výdajů bude dán potřebami a možnostmi společnosti a ekonomiky a bude rovněž závislý na dosažených výsledcích ve výzkumu a vývoji. Dlouhodobým cílem Národní politiky výzkumu a vývoje ČR potom je i růst státní podpory výzkumu a vývoje až na průměrnou úroveň zemí EU.

Dokreslení stavu a perspektiv státní podpory výzkumu a vývoje uvádí následující tabulka:

Tab. 1

Státní podpora výzkumu a vývoje v ČR

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
HDP (mld. Kč) dle MF	1532	1649	1779	1892	1847	2034x	2141xxx
Výdaje SR na V + V (v % HDP)	0,41	0,47	0,49	0,51	0,63	0,62x	0,7xx
Výdaje SR na V + V (mld. Kč)	6,238	7,772	8,732	9,672	11,641	12,678x	14,987

x) předpoklad podle státního rozpočtu

xx) usnesení vlády ČR č. 1144 z 15. 11. 2000

xxx) odhad výše HDP na rok 2002.

K uvedeným hodnotám je možné přirovnat výdaje na obranný výzkum a vývoj.

Připravovaný systém podpory oblasti výzkumu a vývoje

Systém podpory oblasti výzkumu a vývoje, který je v současné době ve státě připravován, má mít oporu v novém zákonu o výzkumu a vývoji a ve změně některých souvisejících zákonů (zákon o výzkumu a vývoji), který má nabýt účinnosti dnem

1. 1. 2002 a má nahradit zákon č. 300/1992 Sb., ve znění zákona č. 1/1995 Sb., o státní podpoře výzkumu a vývoje.

Tab. 2

Podpora obranného výzkumu a vývoje

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Výdaje na obranný V + V (%) [*]	1,30	1,15	3,55	3,98	4,73	3,93	3,52
Výdaje na obranný V + V (mld. Kč)	0,081	0,089	0,310	0,385	0,551	0,468	0,527

^{*} z celkových prostředků rozpočtovaných státem

Nový systém podpory oblasti výzkumu a vývoje je připravován proto, že již nevyhovuje současné právní úpravě v oblasti rozpočtových pravidel, majetku, veřejné podpoře apod. Taktéž stávající systém podpory oblasti výzkumu a vývoje nevyhovuje požadavkům vyplývajícím z mezinárodních dohod.

Nový systém podpory oblasti výzkumu a vývoje má reagovat na současné nedostatky, které by ztěžovaly začlenění ČR do EU v oblasti výzkumu a vývoje a zároveň musí umožňovat realizaci Národní politiky výzkumu a vývoje ČR, přijaté vládou jako přílohy č. 1 usnesení vlády ze dne 5. 1. 2000 č. 16.

Nový systém podpory oblasti výzkumu a vývoje bude zakládat zejména jednoznačnost v poskytování finančních prostředků z veřejných zdrojů ať ve formě účelové, nebo institucionální podpory.

Nová právní úprava připravovaná v zákonu o výzkumu a vývoji bude představovat závažné dopady do současného systému výzkumu a vývoje v rezortu obrany, a to do všech jeho částí (vstupů, výstupů, problémů, procedur, řízení, okolí atd.).

Z tohoto pohledu bude naprosto nezbytné v rezortu obrany znovu vydefinovat systém výzkumu a vývoje. Bude potřebné opětovně vymezit pojmy obranného výzkumu jako součást aplikovaného výzkumu a vývoje obranných technologií jako součást vývoje.

Systém výzkumu a vývoje rezortu obrany (také SVV obrany) bude muset pracovat s pojmy, které přinese zákon o výzkumu a vývoji. Tyto nové pojmy, až na malé výjimky, nejsou v rezortu obrany běžné, nicméně bude třeba s nimi pracovat. Jde např. o tyto pojmy:

- > Národní program výzkumu, jako soubor programů schválený vládou, realizující podstatnou část Národní politiky výzkumu a vývoje na období 4 až 6 let.
- > Program výzkumu a vývoje, jako soubor věcných, časových a finančních podmínek pro činnosti potřebné k dosažení cílů výzkumu a vývoje formulovaných poskytovatelem, které poskytovatel vyhláší ve veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji

nebo v rámci zadání veřejné zakázky (poskytovatelem je zde míněn správce kapitoly státního rozpočtu, který rozhoduje o poskytnutí podpory výzkumu a vývoje z veřejných zdrojů).

- Projekt výzkumu a vývoje, jako činnost ve výzkumu a vývoji podporovaná účelovou podporou.
- Výzkum a vývoj pro potřeby státu, jako předmět plnění veřejné zakázky na výzkum a vývoj, kde jediným uživatelem výsledků je stát, a to v rámci vyhlášeného programu nebo mimo program.
- Účelová podpora výzkumu a vývoje z veřejných zdrojů, jako forma dotace na základě veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji nebo zadání veřejné zakázky vybraným projektům výzkumu a vývoje jako účelové prostředky.
- Institucionální podpora výzkumu a vývoje z veřejných zdrojů jako forma dotace na výzkumný záměr nebo na specifický výzkum na vysokých školách nebo na mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu a vývoji jako institucionální prostředky.
- Výzkumný záměr jako vymezený předmět výzkumné činnosti právnické osoby nebo organizační složky státu, který zajišťuje její koncepční rozvoj na období 4 až 6 let, v základním, nebo aplikovaném výzkumu.
- Uzané náklady ve výzkumu a vývoji, které poskytovatel schválí jako nutné pro řešení projektu nebo výzkumného záměru a budou vynaloženy během jejich řešení.

Doplňující formou v SVV obrany bude způsob poskytování účelové podpory výzkumu a vývoje na základě výsledků veřejné soutěže podle zákona o výzkumu a vývoji v případě, že stát není jediným uživatelem.

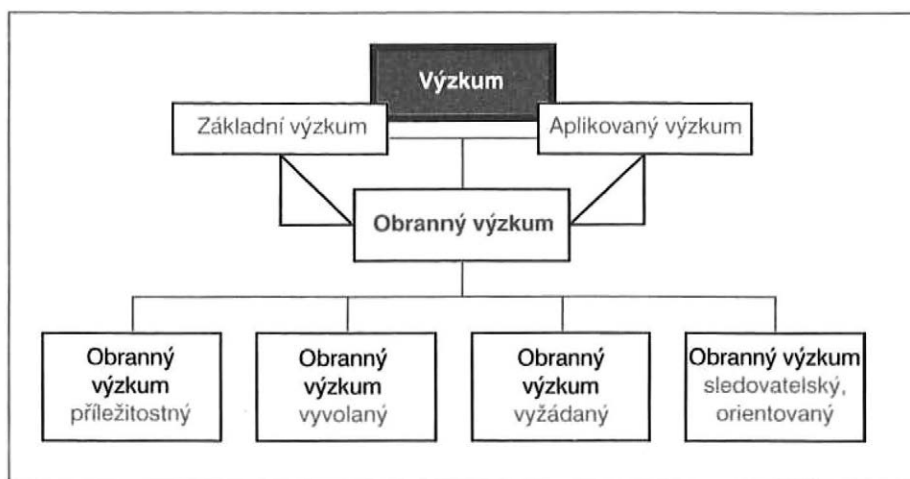
Institucionální podpora bude v SVV obrany poskytována na výzkumné záměry vojenským vysokým školám, příspěvkovým organizacím a organizačním složkám státu, které se zabývají výzkumem a vývojem.

Bude nutné také zhodnotit a rozhodnout jakým způsobem a v jaké výši budou poskytovány dotace na specifický výzkum vojenských vysokých škol. (Jako specifický výzkum na vysokých školách je chápána ta část výzkumu na vysokých školách, která je bezprostředně spojena se vzděláváním a na níž se podílejí studenti).

Podporu z veřejných zdrojů poskytovanou na obranný výzkum a vývoj, včetně jejich infrastruktury, bude možné použít pouze po splnění podmínek stanovených v nové zákonné úpravě. Zde bude nutné si zejména ujasnit oblast účelové podpory obranného výzkumu a vývoje, zejména problematiku spojenou s obranným vývojem (vývojem obranných technologií). Důležité bude taktéž vyjasnit problematiku majetku, pořízeného pro obranný výzkum a vývoj, jakož i výsledků výzkumu a vývoje jako nehmotného majetku.

Při ujasňování kategorie obranného výzkumu může posloužit následující hierarchické uspořádání výzkumu od obecného ke zvláštnímu (viz **obr. 1**).

Výzkum je všeobecně chápán jako systematická tvůrčí práce rozšiřující poznání, včetně poznání člověka, kultury a společnosti, metodami umožňujícími potvrzení, doplnění, či vyvrácení získaných poznatků. Výzkum je prováděn jako základní výzkum nebo jako aplikovaný výzkum.

Obr. 1

Základním výzkumem se rozumí experimentální nebo teoretická práce, prováděná s cílem získat znalosti o základech či podstatě pozorovaných jevů, vysvětlení jejich příčin a možných dopadů při využití získaných znalostí.

Aplikovaným výzkumem se rozumí experimentální nebo teoretická práce prováděná s cílem získání nových znalostí zaměřených na budoucí využití v praxi.

Obranný výzkum je potom ta část aplikovaného výzkumu, která je zaměřena na zkoumání a experimentování v oblastech přírodních, inženýrských, biologicko-lékařských, behaviorálně-sociálních věd a věd o životě a životním prostředí, které se vztahují k dlouhodobým potřebám obrany a bezpečnosti státu. Obranný výzkum poskytuje základní znalosti potřebné pro řešení vojenských problémů a je součástí základny pro obranný vývoj.

Podle místa iniciativy je možné obranný výzkum dále dělit na příležitostný, vyvolaný a vyžádaný.

Potřebu zahájit obranný výzkum může někdy iniciovat základní výzkum. Nový objev v oblasti, o kterou byl dosud malý zájem, může odhalit pro oblast vojenství nové možnosti dalekosáhlého významu. Tento obranný výzkum můžeme označit jako příležitostný.

Při řešení modernizačních programů a projektů ke zkvalitnění vojenských schopností státu vznikají problémy, jejichž řešení vyžaduje nové znalosti, které lze získat pouze výzkumem. Inovační procesy totiž vyvolávají potřebu dalšího výzkumu. Tento obranný výzkum můžeme nazvat jako vyvolaný.

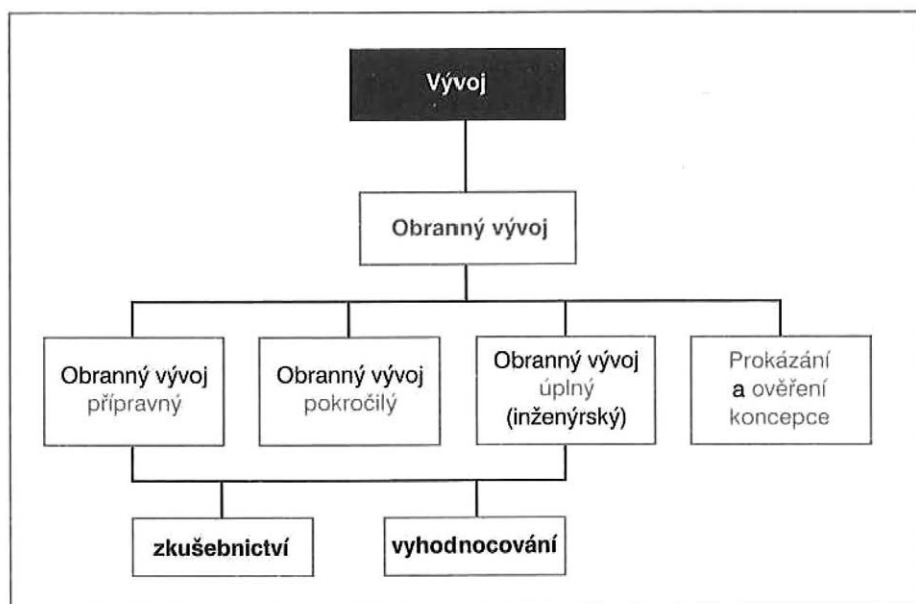
Mezi výsledky výzkumu a jejich využitím v technologiích může uplynout několik desetiletí. Výzkum musí proto vytvářet, udržovat a aktualizovat bázi vědeckých znalostí,

kteřá je životně důležitá pro rozvoj obranné technologické základny. K aktualizaci báze vědeckých znalostí slouží také požadavky složek MO a GŠ AČR na výzkum v oblastech jejich zájmu. Jsou to především požadavky na vypracování studií a jiných analytických materiálů, poskytujících informace, vztahující se k řešení specifických praktických problémů a rozšiřujících vědeckou základnu pro rozvoj obranných technologií. Tento druh obranného výzkumu lze označit jako vyžádaný.

Mezi základní formy výzkumu, které musí být rozvíjeny i v rámci obranného výzkumu, náleží výzkum infromatický, který je založen na shromažďování, vyhodnocování, rozpracování a využití informací pro osvojování, transfer a rekonstrukci znalostí. Zahrnuje analýzu informací a sledovatelský výzkum (vyhledávací a orientovaný). Pro oblast vojenství je příznačnější orientovaný sledovatelský výzkum, který se zaměřuje na sledování rozvojových trendů v definovaném oboru s cílem zabezpečit vyhodnocování, transfer a rekonstrukci znalostí z informací a osvojování vysokých technologií.

Všechny čtyři druhy obranného výzkumu by měly být podporovány z veřejných zdrojů účelovými prostředky.

Velmi diskutovanou oblastí s nejvíce nejasnostmi se ukazuje obecně oblast vývoje a obranného vývoje (vývoje obranných technologií) zvláště. K ujasnění této kategorie lze opět použít hierarchického uspořádání (viz obr. 2).

Obr. 3

Vývoj je všeobecně chápán jako systematické tvůrčí využití poznatků výzkumu nebo jiných námětů k produkci nových nebo zlepšených materiálů, výrobků a zařízení, nebo k zavedení nových nebo zlepšených technologií, systémů a služeb, včetně porízení a ověření prototypů, poloprovozních a předváděcích zařízení.

Pokud využijeme obecnou definici, můžeme potom pod pojmem obranný vývoj (vývoj obranných technologií) chápat systematické tvůrčí využití poznatků obranného výzkumu nebo jiných námětů k zabezpečení nových nebo zlepšení stávajících zbraní, zbraňových systémů a vojenské techniky a zařízení, jakož i zavedení nových nebo zlepšených obranných technologií (materiálových a nemateriálových), ostatních systémů a služeb, včetně pořízení a ověření prototypů, potřebných pro zkvalitňování vojenských schopností státu.

Obranný vývoj je možné dělit na přípravný, pokročilý, úplný (inženýrský) a zvláštním druhem je také prokázání a ověření koncepce.

Obranný vývoj přípravný se zaměřuje na řešení specifického vojenského problému s cílem vyhodnotit a prokázat uskutečnitelnost a praktickou využitelnost navrhovaných řešení.

Obranný vývoj pokročilý se soustřeďuje na vývoj technického vybavení (hmotného produktu vývoje) do stavu, kdy je ho možné podrobit zkouškám. Cílem tohoto druhu obranného vývoje je prokázat správnost konstrukční (projektové) koncepce a potenciální vojenské využití obranných technologií, **nikoli vývoj výrobku určeného pro praktické vojenské využití**. Tento druh vývoje má snížit riziko prokázáním využitelnosti vojenské technologie při zkoušce v prostředí reálného světa.

Obranný vývoj úplný (inženýrský) se soustřeďuje na projektování, zhotovování a zkoušení obranné a vojenské techniky včetně prostředků jejich zabezpečení (zařízení pro výcvik a údržbu, příručky pro provoz a údržbu aj.). Produktem tohoto druhu obranného vývoje je hotový výrobek, jehož výkonnost a spolehlivost byla experimentálně ověřena, a dokumentace potřebná pro jeho výrobu. Základní činností v této etapě je zkušebnictví a vyhodnocení prováděné jak řešiteli, tak i orgány rezortu obrany.

V etapě prokazování a ověřování koncepce, jako zvláštního obranného vývoje jsou ověřovány základní charakteristiky rozvojového programu metodami vývoje a analýzou technického vybavení. Ověřování se opírá nejen o studie, ale zejména o výsledky pokročilého obranného vývoje a hodnocení technického vybavení, které lépe dokumentuje charakteristiky rozvojového programu, snižuje rizika a zvyšuje důvěru v konečný výsledek. V ideálním případě je tato etapa zakončena ukázkou (demonstrací) funkčního modelu pro vysoké představitele rezortu obrany.

Zkušebnictví a vyhodnocování je vyvrcholením procesu obranného výzkumu a vývoje. Zkušebnictví a vyhodnocování lze definovat jako fyzické zkoušení, experimentování a analyzování, prováděné v průběhu obranného výzkumu a vývoje, zavádění do výzbroje a používání zbraňových systémů a vojenské techniky. Zkušebnictví a vyhodnocování je integrální součástí obranného vývoje. Data, získaná v etapě zkušebnictví a vyhodnocování, tvoří základ pro rozhodování o tom, zda rozvojový program má postoupit do etapy výroby. Ačkoli termíny zkušebnictví a vyhodnocování jsou nejčastěji používány společně, ve skutečnosti označují názvy dvou odlišitelných funkcí v procesu obranného výzkumu a vývoje.

Zkušebnictví je zkoušení technického a programového vybavení (modelů, prototypů, počítačových programů) s cílem získat data nezbytná pro rozvoj nových vojenských schopností, řízení procesů obranného výzkumu a vývoje nebo pro přijetí rozhodnutí o přidělení dotací z veřejných zdrojů.

Vyhodnocování je potom proces, ve kterém jsou data logicky agregována a analyzována s cílem podporovat systémové rozhodnutí.

O podpoře všech uvedených druhů obranného vývoje z veřejných zdrojů účelovými rozpočtovými prostředky na obranný výzkum a vývoj není dosud jasno. U prvních dvou druhů obranného vývoje, a to u přípravného obranného vývoje a u pokročilého obranného vývoje není o nárok na účelové dotace z veřejných zdrojů pochyb. U dalších druhů obranného vývoje, zejména u úplného (inženýrského) obranného vývoje, jsou pochybnosti a bude nezbytné vyjasnit, zda může tento druh výzkumu být účelově dotován z veřejných zdrojů.

K tomu, aby mohl být obranný výzkum a vývoj podporován z veřejných zdrojů, musí být splněny zákonné podmínky.

- a) Základní podmínkou pro poskytnutí podpory obranného výzkumu a vývoje z veřejných zdrojů je soulad této podpory s národní politikou výzkumu a vývoje České republiky (usnesení vlády ČR č. 16/2000). K tomu byla vypracována rezortní koncepce výzkumu a vývoje, která je každoročně vyhodnocována při předkládání návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj za rozpočtovou kapitolu MO.
- b) Schválení programů obranného výzkumu a vývoje vládou ČR. Rezort obrany má v současné době schváleny čtyři programy obranného výzkumu a vývoje.
- c) Zadání veřejné zakázky na projekty obranného výzkumu a vývoje podle zákona č. 199/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- d) Zhodnocení výzkumných záměrů a předchozích výsledků příjemce (rezortního pracoviště, zabývajícího se výzkumem a vývojem).
- e) U nového druhu tzv. specifického výzkumu na vysokých školách za podmínky, že institucionální podpora bude poskytována vojenským vysokým školám na prokazatelně prováděný výzkum s podílem studentů.
- f) Příjemce vede pro každý projekt a výzkumný záměr oddělenou evidenci o všech uznaných nákladech a v rámci této evidence o výsledcích nebo nákladech hrazených z podpory obranného výzkumu a vývoje z veřejných zdrojů.
- g) Z účelové podpory projektu obranného výzkumu a vývoje se smí hradit pouze taková část uznaných nákladů na pořízení hmotného a nehmotného majetku podle zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, která odpovídá rozsahu jeho předpokládaného využití pro řešení daného projektu obranného výzkumu a vývoje.
- h) Z institucionální podpory výzkumného záměru se smí hradit pouze náklady na výzkum prováděný příjemcem a dodávky služeb a zařízení od dalších právnických osob nebo fyzických osob.
- i) Uzavření písemné smlouvy mezi poskytovatelem a příjemcem o poskytnutí dotace na podporu vybraných projektů obranného výzkumu a vývoje zahrnující celou dobu řešení projektu, včetně vyžádání poskytnuté dotace. Nedílnou součástí smlouvy o poskytnutí dotace musí být schválený návrh projektu obranného výzkumu a vývoje. Je-li příjemcem účelové podpory organizační složka státu, potom poskytovatel vydá

rozhodnutí o poskytnutí podpory podle zákona č. 218/2000 Sb., ve znění zákona č. 493/2000 Sb.

- j) Rozhodnutí poskytovatele o poskytnutí institucionální podpory na výzkumné záměry a specifický výzkum na vojenských vysokých školách podle zákona č. 218/2000 Sb., ve znění zákona č. 493/2000 Sb.
- k) Úprava užívacích a vlastnických práv k výsledkům obranného výzkumu a vývoje.
- l) Zveřejňování pravdivých a včasných informací příjemcem i poskytovatelem o prováděném obranném výzkumu a vývoji a jeho výsledcích prostřednictvím informačního systému výzkumu a vývoje. Týká se to projektů obranného výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů. V případě, že projekty a záměry jsou předmětem utajovaných skutečností, postupuje se podle zákona č. 148/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů tak, aby byly informace zveřejnitelné.
- m) Kontrola čerpání a využívání podpory z veřejných zdrojů a účelnosti uznaných nákladů podle uzavřené smlouvy nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory na projekty obranného výzkumu a vývoje a výzkumné záměry, dosažených výsledků obranného výzkumu a vývoje a jejich právní ochrany.
- n) Do výše 100 % celkových uznaných nákladů na obranný výzkum a vývoj mohou získat podporu projekty obranného výzkumu a vývoje a výzkumné záměry, které jsou určeny pro potřeby státu.

* * *

V SVV obrany bude nezbytné všemi subjekty, jež se podílí na řízení tohoto systému, zejména však žadateli o podporu z veřejných zdrojů a navrhovateli aktivit v obranném výzkumu a vývoji, ctít uvedené a další principy a zásady, které přinese nová právní úprava pro oblast výzkumu a vývoje.